

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Disp. II. De effectibus hujus Sacramenti,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

45. plures unctioes sunt de perfectione huius Sacramenti. Dices, statim quando fit prima unctio, significat & causat gratiam & remissionem peccatorum, ut ex ipsa forma constat. Ergo prima illa unctio est verè Sacramentum, & per consequens Extrema Unctio constat pluribus Sacramentis, sicut constat pluribus unctionibus.

Respondet primò negando Antecedens; nam, ut infra dicemus, gratia non producit nisi in ultima unctione, quia ante ultimam unctionem Sacramentum non est essentialiter completum, cum de essentia huius Sacramenti sit quod omnes sentus inungantur, ut constat ex dictis articulo præcedenti.

Respondet secundò, dato Antecedente, negando consequentiam, esto enim quod prima unctio causet gratiam & remittat peccata, hoc tamen non præstat nisi in ordine ad alias unctioes sequentes, unde non sequitur quod secundum se sit Sacramentum, sed simul cum aliis unctionibus.

46. Instas, si quando baptisus sit, triplici immersione, qualibet immersio haberet formam distinctam, tres immersiones essent tria Sacramenta. Ergo cum qualibet ex quinque unctionibus habeat suam propriam formam, qualibet est Sacramentum.

Respondet, dato Antecedente negando consequentiam & pariter. Videri enim est, quod qualibet immersio cum sua forma significat perfectè totum effectum Baptismi: At verò non qualibet unctio cum sua forma, significat totum effectum Extremæ Unctionis, si solitariè consideretur, sed solum cum aliis.

A tici somptionem, fuerunt commissa, subindeque gratiam horum peccatorum remissivam, esse proprium ac primarium huius Sacramenti effectum. Ita Bellarminus cap. 8. de Extrema Unctione, Amicus hic disp. 19, sect. 6. & alii ex Recentioribus.

B Secunda docet reliquias peccatorum esse peccata venialia nondum remissa, atque ita remissionem venialium esse primarium huius Sacramenti effectum, significatum verbis illis D. Jacobi *si in peccatis est, dimittentur ei*. Ita D. Bonaventura, Scotus, Durandus, R. chardus, & alii antiqui Theologi, quos ex Recentioribus sequuntur Emanuel Saverbo Extrema Unctio num. 16 & Navarrus in Summa cap. 22. qui hanc sententiam communem appellat.

C Tertia exilimat, peccatorum reliquias nihil aliud esse, quam torporem quandam, & languorem, seu debilitatem ad operandum bonum, causatam partim ex præcedentibus peccatis, mediantibus pravis habitibus ac dispositionibus ex eo relictis, partim ex ipsa corporis infirmitate, partim ex præcedentium peccatorum recordatione & imminenti mortis propinquitate, partim denique ex terrificis demonum illusionibus & tentationibus, atque adeo augmentum gratiæ, cum iure ad specialia auxilia quibus homo confortetur ad eliciendos actus supernaturales, & vincendas in ultimo illo agone demonum tentationes, esse proprium ac primarium huius Sacramenti effectum. Ita D. Thomas hic quaest. 30. art. 1. ejusque Discipuli, quos sequitur Valentia hic disput. 8. quaest. 1. puncto 3. Unde fit

§. II.

Rejiciuntur duæ prima sententia, & tertia ut verior & probabilior eligitur.

DISPUTATIO II.

De Effectibus huius Sacramenti.

Solum difficultas est & controversia inter Theologos de primario ac principali huius Sacramenti effectui & hoc enim explicato, alii effectus secundarii & minus principales faciliè intelliguntur. Unde fit

ARTICULUS PRIMUS.

Qui sit proprius ac primarius huius Sacramenti effectus?

1. Certum est, proprium ac primarium huius Sacramenti effectum esse tollere reliquias peccatorum, seu quod id est causare gratiam quâ tollantur reliquiae peccatorum; ita enim docent Theologi post Tridentinum sess. 14. de Sacram. Extremæ Unctionis cap. ubi ait quod res seu effectus huius Sacramenti; gratia est Spiritus Sancti, cujus unctio delicta si que sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit. Verum in explicando quid per reliquias peccatorum veniat intelligendum, inter se dissident, & in tres dividuntur sententias. Prima asserit, per reliquias peccatorum intelligi peccata quæ interdum relinquuntur in anima post confessionem & communionem infirmi sive quia per inadvertentiam omisa sunt in confessione, sive quia post illâ, & via-

D ico primò, effectus proprius & magis principalis Extremæ Unctionis non consistit in remissione peccatorum ex inadvertentia in Confessione omisorum, aut post illam & communionem infirmi commissorum.

2. Probatur primò: Peccata ex inadvertentia in Confessione à moribundo omisa, aut post illam & Viatici receptionem commissa, vel sunt mortalia, vel solum venialia: Sed Sacramentum Extremæ Unctionis non est per se primò institutum ad remissionem peccatorum mortalium, aut venialium; Ergo effectus proprius & principalis illius, non est remissio peccatorum ex inadvertentia in Confessione omisorum, aut post illam & communionem commissorum. Major patet, Minor etiam quoad secundam partem, constabit ex dicendis conclusionibus sequenti; probatur verò quantum ad primò ratione quam insinuat D. Thomas loco citato his verbis: Adhibetur hoc Sacramentum (Extremæ Unctionis) secundum modum ejusdam medicationis, sicut Baptismus per modum ablutionis: medicina autem est ad pellendum infirmitatem, unde hoc Sacramentum principaliter est institutum ad sanandam infirmitatem peccati ut sicut Baptismus est quedam spiritualis regeneratio, & poenitentia quedam spiritualis suscitatio; ita & Extrema Unctio sit quedam spiritualis sanatio, vel medicatio. Sicut autem corporalis medicatio præsupponit corporalem vitam in medicato, ita spiritualis spiritualis; & ideo hoc Sacramentum non datur contra defectus quibus spiritualis vita tollitur, scilicet contra peccatum originale vel mortale, sed contra illos defe-

N n n 3

tus,

contra illos defectus quibus homines spiritualiter infirmantur, ut non habeat perfectum vigorem ad actus vite gratie vel glorie: & hic defectus nihil aliud est quam quedam debilitas & ineptitudo que in nobis relinquitur ex peccato actuali vel originali: & contra hanc debilitatem homo roboratur per hoc Sacramentum. Similia habet Tridentinum sess. 14. cap. 2. ubi ait, quod res & effectus huius Sacramenti, gratia est Spiritus Sancti, cujus unctio delicta, si quasint adhuc expianda, ac peccati reliquias absterget, & egroti animam alleviat, & confirmat, magnam in eo divina misericordia fiduciam excitando; quod infirmus subleuatur & morbi incommoda ac labores levius fert, & tentationibus Demonis calcaneo insidiarius facilius resistit &c. Alludendo ad illud Genes. 3. de muliere Dæmoni dictum sub figura serpentis: Ipsa conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo ejus: Quasi per calcaneum significetur finis, in quo Dæmon acius hominem infestatur. Quamvis Augustinus Concione 1. super Psal. 48. per calcaneum intelligat consensum quo peccatum in nobis consummatur, sicut per caput initium suggestionis quo suadetur.

Potest etiam conclusio hanc ratione suaderi. Effectus proprius huius Sacramenti est tollere reliquias peccatorum, ut ait Tridentinum verbis jam relatis: Sed per reliquias peccatorum nihil aliud intelligi potest quam prædictus animi languor & debilitas ad operandum bonum: Ergo proprius effectus huius Sacramenti erit gratia roborans & confortans contra talem languorem. Major patet, quia præter illam languorem nihil invenitur quod ex peccatis præteritis relinquatur in anima, nisi aut ipsa macula, aut reatus poenæ æternæ, vel obligatio ad penam temporalem, quæ relinquitur post remissionem culpam, & poenæ æternæ reatum, aut habitus vitiosus, vel fomes peccati: Sed per reliquias peccati nihil illorum potest intelligi non quidem macula, aut reatus poenæ æternæ, quia hæc tolluntur per Sacramentum poenitentiae, quod etiam secundario ordinatur ad remittendam poenam temporalem. Nec etiam habitus vitiosi, aut fomes peccati, cum illa remaneant post convalescentiam in infirmo, qui Extremam Unctionem suscepit; nec habitus vitiosi tollantur, nisi per actus oppositos sæpe repetitos: Ergo per reliquias peccatorum, nihil aliud intelligi potest, quam prædictus languor ad bene operandum, ex peccatis præcedentibus relictus.

Alia ratio desumi potest ex materia & forma huius Sacramenti. Forma enim deprecatoria significat necessitatem divini auxilii ad roborandum infirmum contra languorem ex peccatis præteritis, & præfenti infirmitate relictum, & ad superandas Dæmonis tentationes, quibus tunc acius hominem infestatur. Unde in forma Ecclesiæ Mediolanensis & Venetæ articulo præcedenti relata solum exprimitur ille effectus; in ea enim sic dicitur: *Vngo te oleo sanctificante, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ut morè militis uncti preparatus ad certamen, ac resque possis superare potestates.* Unctio etiam olei, quæ est materia huius Sacramenti, recte significat luctum & certamen hominis moribundi cum Dæmonibus; cum olim Athleta oleo ungeretur, ut ad luctum & certamen se præpararet. Item sicut homines ex præterita infirmitate languentes, unctioe aliquâ pretiosâ liniuntur, ut omnia membra & nervi consolidentur, & roborentur; sic oleum sanctum illis qui ob peccata præterita debilita-

tem sentiunt, adhibetur, ad significandum gratiam, quæ ad similes spirituales effectus illis confertur.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

Obijciunt primò contra primam conclusionem: In eo consistit essentialiter effectus magis principalis Sacramenti Extremæ Unctionis, quod Tridentinum assignat tanquam effectum specialem & ipsi proprium: Sed Tridentinum assignat pro effectu speciali & proprio Sacramenti Extremæ Unctionis remissionem peccatorum ex inadvertentia in confessione ultima omisorum, aut post illam & viaticum sumptionem commissorum; tribuit enim ei tanquam proprium ut absterget delicta si quasint (inquit) adhuc expianda. Similiter D. Jacobus inter proprios & speciales huius Sacramenti effectus remissionem peccatorum numerat, ut patet ex illis verbis: *ut si in peccatis sit, remittentur ei;* Ergo remissio peccatorum ex inadvertentia in confessione ultima omisorum, aut post illam & viaticum sumptionem commissorum, est proprius huius Sacramenti effectus.

Confirmatur: Omnia Sacramenta eadem tendunt, ut hominem promoveant ad finem suum consequendum, subindeque ut aliud obstatum removeant, quod ipsum posset ab ejus consecutione impedire sic Baptismus tollit obstatum originalis, Confirmatio Christiani militis imbecillitatem, ne in defensione veræ fidei coram hostibus succumbat; Eucharistia carnalis concupiscætiæ ardorem, ne spirituales vitam gratiæ extinguat; Ordo idoneorum ministrorum egestatem, ne eorum penuria fideles pariantur; Matrimonii difficultates, quæ inter conjuges occurrere solent: Sed fieri potest ut infirmus post confessionem & communionem in peccatum mortale incidat, & tamen ignoret se illi esse obnoxium, & consequenter non possit illud novâ confessione explicare: potest etiam accidere, ut confessionem & communionem non rite peregerit, & tamen hoc ipsum etiam ignoret: Ergo ad Christi clementiam & providentiam pertinet, aliquod Sacramentum instituire, quo infirmus in illis casibus justificari possit, & illorum peccatorum remissionem consequi, quod non potest esse aliud quam Sacramentum Extremæ Unctionis, quod præcipue propter huiusmodi casus extraordinarios videtur institutum.

Confirmatur amplius: Proprium huius Sacramenti est ut Concilia definiunt, & Theologi omnes admittunt, peccatum reliquias absterget: Sed nulla sententia melius ac probabilis reliquias peccatorum explicat, quam illa quæ docet Sacramentum Extremæ Unctionis per se primo fuisse institutum ad tollenda prædicta peccata ex aliis Sacramentis relictis, quorum virtute vel non fuerunt remissa, vel non potuerunt remitti, quia reliquæ (inquit amicus) debent esse ejusdem rationis cum in quorum sunt reliquæ; nam si sint diversæ rationis, non tam dicuntur reliquæ, quam effectus vel excrementa; non enim calor à luce relictus, dicitur lucis reliquia, sed effectus; nec fures ex farina relictæ, proprie dicuntur farinæ reliquæ, sed excrementum: Ergo prædicta sententia verior & probabilior videtur.

Ad objectionem respondeo, concessa Majori, negan-

negando Minorem, & probationem illi subjun-
ctam: Tridentinum enim dicit, *Delicta si quis sunt*
adhuc expianda, & peccata reliqua abstergit; cuius
propositionis sensus est, hoc Sacramentum ha-
bere duplicem effectum, unum communem sibi
& aliis Sacramentis vivorum, atque adeo per
accidens tantum, videlicet abstergere peccata, si
quæ sint; alium verò proprium sibi, nimirum
abstergere reliquias peccatorum. Similiter D.
Jacobus, cum de remissione peccatorum con-
ditionaliter loquatur, dicens, *si peccatus sit, re-*
mittentur ei, hoc modo loquendi innuit, remis-
sionem peccatorum non esse effectum per se, sed
tantum per accidens hujus Sacramenti. Unde

Ad primam confirmationem dicendum, quod
cum prædicti casus raro cōtingant, sufficit quod
Extrema Unctio per accidens tunc illa peccata
remittat. Quare falsum est quod ait Suarez, pro-
prium esse huic Sacramento remittere peccata,
non quidem per se primò, sicut convenit Baptis-
mò & Pœnitentiæ, sed per se secundo. Sacra-
mentum enim vivorum, quale est apud omnes
Sacramentum Extremæ Unctionis, non tribuit
neque per se primò neque per se secundo, sed
tantum per accidens primam gratiam: Ergo ne-
que per se primò, neque per se secundo, sed per
accidens tantum, remittit peccatum.

Ad secundam confirmationem, nego Minore-
rem; ut enim in secunda probatione primæ con-
clusionis declaravimus, ut aliquid propriè dica-
tur reliquæ alterius, debet esse ejus pars, vel effe-
ctus, quod non convenit peccatis ab infirmo post
confessionem & viatici assumptionem commissis,
respectu peccatorum præcedentium; cum qui-
bus sæpius nullam habent affinitatem vel
conhexionem. Falsum etiam est quod reliquæ
semper debeant esse ejusdem rationis & speciei
cum iis quorū sunt reliquæ, ut ait Amicus; lan-
guor enim, debilitas, pallor & macies, quæ ex
agritudine relinquuntur, morbi reliquæ propriè
appellantur, & tamen non sunt morbus, sed tan-
tum morbi effectus. Similiter concupiscentia seu
fomes peccati pronitas ad malum, & difficultas
ad bonum, dicuntur peccati originalis reliquæ,
licet non sint peccata, sed duntaxat peccati ori-
ginalis effectus.

Objicies secundo contra secundam conclusio-
nem. Cum detur Sacramentum habens pro suo
effectu magis principali remissionem peccati o-
riginalis, nempe Baptismus, & aliud cujus effe-
ctus primarius est remissio peccati mortalis a-
ctualis, nimirum pœnitentia, debet insuper ter-
tium assignari Sacramentum, cujus effectus ma-
gis principalis consistat essentialiter in remissio-
ne peccatorum venialium; ut sic nullum sit
peccati genus quod non habeat in sui remedium
proprium Sacramentum per se institutum: Sed
nullum aliud est assignabile Sacramentum, præ-
ter Extremam Unctionem, cujus effectus magis
principalis consistat in remissione venialium:
Ergo illorum remissio est proprius ac principa-
lis effectus hujus Sacramenti.

Respondent aliqui, negando Majorem; cum
enim peccatum veniale (inquirit) sit tantum se-
cundum quid peccatum, nullum petit Sacramen-
tum per se primò institutum in sui remedium, sed
solum aliqua Sacramentalia, per quæ ex opere
operato remittatur. Sed melius respondetur, da-
tâ Majori, negando Minorem; nam idem pœni-
tentia Sacramentum quod institutum est ad re-
mittenda mortalia post Baptismum commissa,

etiam instrumentum est ad remittenda venialia
unde tam bene peccata venialia sine materia
motu Sacramenti pœnitentiæ, quam mortalia
eunt eo solum discrimine, quod mortalia sunt
materia necessaria, venialia vero materia libera,
quia per Sacramentalia, aliæque remedia expari
possunt.

Objicies tertio contra tertiam conclusionem.
Cum Sacramentum id efficiat quod significat,
significatio maxime per formam exprimitur, ut
eo consistit essentialiter effectus magis principa-
lis Extremæ Unctionis, quod ejus forma signifi-
cat: Sed forma hujus Sacramenti non significat
collationem auxiliorum contra debilitatem &
languorem ad bene operandum in infirmo ex pec-
catis præcedentibus relicto, vel contra Dam-
num tentationes, quibus in fine vite volentes
tius infestantur, sed tantum remissionem pec-
catorum, ut patet ex verbis illis: *in nomine Domini*
Dei quicquid deliquisti &c. Ergo effectus proprius
& principalis hujus Sacramenti, est remittere
peccata venialia, aut mortalia obliu vel incu-
pabiliter ignota, non verò conferre specialia au-
xilia, quibus infirmus contra prædictum languo-
rem & Dæmonis tentationes roboretur.

Confirmatur: D. Jacobus explicans effectum
hujus Sacramenti, nihil dicit de illis auxiliis, sed
tantum de remissione peccatorum, aut cum dicit
peccatus fuerit, remittentur ei: Ergo effectus pro-
prius & magis præcipuus, quem haud dubie non
non tacuit, consistit essentialiter in illa remissio-
ne non verò in talium auxiliorum collatione.

Ad objectionem respondeo primò, retorquen-
do argumentum in adversarios, nam in forma
Ecclæ Mediolanensis & Venetæ, articulo præ-
cedenti relata, nulla fit mentio de remissione pec-
catorum, sed tantum de prædictis auxiliis; si-
cut enim in ea habetur: *Vigilete ne quando dormi-*
amus, in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, ut mori-
bus uniti præparati ad certamen, contra ipsos
peperare possint.

Respondeo secundo, negando Minorem, &
ad illius probationem dico, nomen causam
dum significare effectum, eo quod virtualiter
solum continet: Unde sic ad Roman. 7. Aposto-
lus fomitem ex peccato originali relicto, appel-
lat peccatum; & 1. Machab. 9. pena temporali-
s peccatis exilientium in purgatorio debita, &
cetera similiter peccatum, *ut a peccatis liberemur*.
Ita etiam in forma Sacramenti Extremæ Unctio-
nis, cum dicitur *Quicquid deliquisti &c.* nomen de-
licti significat reliquias peccatorum, sive lan-
guorem & debilitatem animæ circa exercitiū
virtutis, causarum præsertim ex delictis præce-
dentibus.

Ad confirmationem, nego Antecedentem
enim D. Jacobus ante verba citata, & aliter
eum Dominus. *Gratæ confortabit. Ita exaltabitur*,
quod certe satis exprimit remedium contra lan-
guorem & debilitatem spirituales infirmum.

Dices. Languor & debilitas animæ ad opera-
ndum bonum, causatus ex peccatis, non solum
existit durante infirmitate, sed etiam durante
sanitate; aliunde verò sani magis tenentur ad ope-
randum bonum, quam infirmi: Ergo si effectus
magis principalis Extremæ Unctionis esset col-
latio auxiliorum contra istum languorem, potius
deberet ministrari sanis, quam infirmis.

Respondet Leo, concessio Antecedente, negando
Consequentiam; est enim specialis necessitas au-
xilii divini contra illū languorem in gravi infir-
mitate.

mitate, quæ non reperitur durante sanitate; ipsa enim infirmitas auget illum, & reddit infirmum magis impotentem ad ipsum vincendum.

§. III.

Corollaria notatu digna.

22 EX dictis colliges primò, proprium esse Sacramenti Extremæ-Untionis; ultimò disponere hominem ad introitum gloriæ, cum per auxilia jam explicata illum iuvet ad resistendum tentationibus Dæmonis, & ad perseverandum in bono, tunc cum mors imminet, roboratque spem, magnamque (ut ait Tridentinum) in eo misericordiæ divinæ fiduciam excitat. Undescitur Baptismus & Confirmatio dicuntur Sacramenta fidei, & confessio Sacramentum Pœnitentiæ, & Eucharistia Sacramentum amoris; ita Extrema-Untio, Sacramentum spei meritò appellari potest.

23 Colliges secundo, hoc Sacramentum non producere suum effectum, nisi post ultimam unctionem; quia ipsum non producit, nisi sit essentialiter completum: Sed ante ultimam unctionem non est essentialiter completum, cum omnes quinque unctiones sint essentielles huic Sacramento, ut articulo præcedenti ostensum est: Ergo ante ultimam unctionem non producit suum effectum. Unde D. Thomas hic quæst. 30. art. 1. ad 3. *Quando sunt multe actiones ordinate ad unum effectum, ultima est formalis respectu omnium præcedentium, & agit in virtute earum; & ideo in ultima unctione gratia infunditur, qua effectum Sacramenti præbet.*

24 Colliges tertio, quod sicut in aliis Sacramentis tria distingui debent, unum quod est res tantum, alterum quod est Sacramentum tantum, & aliud quod est res & Sacramentum simul, ita & in isto. Unde in hoc Sacramento res tantum est gratia; Sacramentum tantum, est ipsa externa unctio, seu potius compositum ex unctionibus & verbis; res & Sacramentum simul, est spiritualis animi hilaritas; nam hæc & significatur ab externo symbolo, & simul significat ulteriorem animi sanctitatem, ad quam cauendam hæc spiritualis animi hilaritas ordinatur. Unde D. Thomas hic quæst. 30. art. 3. ad 3. *In hoc Sacramento (inquit) res & Sacramentum non est character, sed quadam interior devotio, qua est spiritualis unctio. Nec obstat quod etiam Eucharistia causet devotionem & hilaritatem in anima, nam Eucharistia, cum habeat rationem convivi, eam causat per modum refectiois & inebriationis spiritualis; hoc verò Sacramentum, cum ad modum medicinalis spiritualis institutum sit, eam causat per modum unctionis spiritualis, potentias animæ laticantis ac roborantis contra Dæmonis tentationes, & languorem spiritalem ex peccatis præcedentibus, & præsentia morbi causatum, ut supra declaravimus.*

25 Colliges quartò, hoc Sacramentum, præter gratiam habitualement quam causat in anima, quæ ad modum unctionis potentias ejus corroborat, & præter auxilia supra dicta, quibus eam contra Dæmonis tentationes in articulo mortis occurrentes armat & munit, habere alium effectum minus principalem & secundarium, qui est allevatio quadam ægritudinis corporalis, & quandoque perfecta sanitatis recuperatio.

Pater hoc corollarium, Tum ex verbis illis Jacobi: *Allevabit eum Dominus, ab infirmitate vi-*

delictet corporali: Tum ex Florentino in decreto Eugenij, ubi sic legitur: Effectus huius Sacramenti est mentis sanatio, & in quantum expedit, ipsius etiam corporis. Tum denique ex Tridentino sess. 14. cap. 20. ubi ait quod hoc Sacramentum egroti animam alleviat & confirmat, magnam in eo divinæ misericordiæ fiduciam excitando; quæ infirmus sublevatus, & morbi incommoda ac labores levius fert, & tentationibus Dæmonis, calcaneo insidians, facilius resistit; & sanitatem corporis interdum, ubi salutis animæ expedit, consequitur.

B Idem docet D. Thomas hic quæst. 30. art. 2. ubi sic discurre: *Sicut ablutio Baptismi habet effectum corporalis ablutiois, quia etiam corporaliter mundationem facit; ita etiam Extrema-Untio habet effectum corporalis medicationis, scilicet corporalem sanationem. Sed hæc est differentia, quod corporalis ablutio ex ipsa naturali proprietate elementi facit corporalem mundationem, sed Extrema-Untio non facit corporalem sanationem ex proprietate naturali materie, sed ex virtute divina, qua rationabiliter operatur. Et quia ratio operans nunquam inducit secundarium effectum, nisi secundum quod expedit ad principalem, ideo ex hoc Sacramento non semper sequitur corporalis sanatio, sed quando expedit ad spiritualem sanationem; & tunc semper eam inducit, dummodo non sit impedimentum ex parte recipientis.*

C Addo quod, operatio Ecclesiæ habet maiorem efficaciam post Christi Domini passionem, quam ante illam: Sed ante inuncti oleo per Apostolos, corporaliter sanabantur, ut legitur Marci. 6. Ergo hæc sacra unctio sanationem corporalem, si secundum Dei providentiam salutis animæ expedit, infallibiliter operatur, quamvis minus principaliter. Unde falsum est quod docet Sotus in 4. dist. 23. quæst. 1. art. 2. ad 5. hoc Sacramentum quantum est de se non semper esse sufficiens ad morbi malignitatem superandam, imò posse nonnunquam artem & solertiam medicum plus ad id conferre, quam virtutem Sacramenti, ideoque illud non semper sortiri suum effectum. Patet, inquam, hoc esse falsum, & contra doctrinam Florentini & Tridentini, quæ dum dicunt salutem corporis per hoc Sacramentum dari, quando animæ salutis expedit, sentiunt hoc Sacramentum continere vim supernaturalis conferendi corporis salutem, quam tamen non semper, sed quando animæ salutis expedit, inuncto confert. Id etiam aperte repugnat doctrinæ D. Thomæ, qui loco citato ait quod Sacramentum sanationem corporalem ex virtute divina operatur, & eam semper inducit; quando expedit ad spiritualem sanationem, dummodo non sit impedimentum ex parte recipientis.

D Dices cum Soto: Si toties sanaretur corporaliter infirmus, virtute Sacramenti Extremæ-Untionis, quoties sanitas corporalis expedit salutis animæ, aliquando virtute Sacramenti sanaretur miraculose; interdum enim tanta est malignitas morbi, ut sanari non possit absque miraculo: Sed hoc dici nequit, cum effectus Sacramenti non sit per miraculum expectandus: Ergo nec illud.

E Confirmatur: Sanitas corporalis, quantumcumque expedit ad salutem infirmi, non est magis infallibilis in suscipiente Extremam-Untionem, quam fortis fidei confessio coram tyranno in suscipiente Confirmationem; quandoquidem iste effectus est magis præcipuus in Confirmatione, ille verò minus principalis in Extrema-Untione.

atione. Sed fortis fidei confessio coram tyranno, quantumcumque expedit ad salutem animæ, non est tamen effectus infallibilis Sacramenti Confirmationis; quandoquidem fidelis, licet confirmatus, sæpe ex metu negat fidem suam coram tyranno: Ergo neque sanitas corporalis, etiam quando agrotantis saluti expedit, est effectus infallibilis Sacramenti Extremæ. Unionis.

28 Ad instantiam respondeo, negando sequelam Majoris, quantumcumque enim sit malitia & acerbitas morbi, Sacramentum tamen virtute supernaturali quam continet, potest secundum potentiam Dei ordinariam, atque adeo sine miraculo, illum superare, & sanitatem restituere.

29 Ad confirmationem, concessio Antecedente, nego consequentiam & paritatem. Discrimen est, quod fortis fidei defensio coram tyranno, ex libertate nostra dependet, per quam possumus impedire ne virtus Sacramenti illam in nobis operetur: At verò recuperatio sanitatis corporalis non est tale aliquid quod requirat necessariò nostræ libertatis cooperationem.

DISPUTATIO III.

De subiecto & ministro huius Sacramenti.

AD complementum huius Tractatus duo tantum restant explicanda: primum est, quodnam sit subiectum capax recipiendi hoc Sacramentum? Secundum, quis sit proprius illius minister? De utroque breviter in hac disputatione dicemus.

ARTICULUS I.

Quodnam sit subiectum capax recipiendi hoc Sacramentum?

1 Dico primò, soli baptizati, adulti, & infirmi, sunt capaces Sacramenti Extremæ. Unionis.

Prima pars patet, quia Baptizatus est janua ad reliqua Sacramenta; unde si hoc Sacramentum daretur non baptizato, etiam si esset catechumenus, & in gratia existens, irritum esset & invalidum.

Secunda etiam videtur certa, & docetur communiter à Theologis, excepto Majore, qui vult infantibus baptizatis dari posse hoc Sacramentum. Sed hoc est contra consuetudinem Ecclesiæ, & contra rationem, infantes enim sunt incapaces primarii effectus huius Sacramenti, videlicet auxiliorum specialium ad superandam debilitatem ad bene operandum, ex peccato contractam, & ad resistendum Dæmonum insultibus; effectus verò secundarius, nempe sanitas corporalis, cessat, cessante primario.

2 Neque singulari Majoris opinioni favet quod ait D. Thomas hic quæst. 30. art. 1. nimirum hoc Sacramentum conferri ad purgandum reliquias peccati tam originalis, quam actualis; sensus enim propositionis D. Thomæ non est quod Extrema-Unctio conferatur vel conferri possit ad

purgandum reliquias peccati originalis, præsumptas, sed ut confirmatas per actualis peccati hanc quæst. 32. art. 4. ad 2. ubi inquit hoc Sacramentum non datur contra reliquias peccati, nisi secundum quod sunt per actualis peccati quodammodo confortata; unde principaliter contra peccata actualia datur (ut ex ipsa forma patet) non sunt in pueris.

Quod diximus de pueris, asserendum etiam est de amentibus, qui laborant amentia perpetua; hi enim, licet ætate non sint pueri, tamen pueri inopia sunt quasi pueri, & ejusdem rationis censendi. Secus est de amentibus, qui aliquando ratione uti sunt, & Sacramenti huius sufficiens sufficientem consensum præbuerunt, illi enim hoc Sacramentum ministrari possunt, docent communiter Theologi, & confirmantur de pueris Ecclesiæ.

Tertia denique pars, quæ asserit, hoc Sacramentum non nisi infirmis posse ministrari, est etiam communis Theologorum, constatque ex verbis Jacobi, *Infirmus quis ex vobis, & Florentino ac Tridentino*, desinientibus, infirmum esse subiectum Sacramenti huius, eodem modo quo desinunt Sacerdotem esse illi ministrum, unde sicut nullus alius nisi Sacerdos potest esse illius minister, ita nullus alius nisi infirmus potest esse illius subiectum. Ratio à priori nulla assignari potest quam voluntas Christi, qui dum statuit Sacramentum Ordinis viris tantum dari posse, non verò feminis; ita voluit Sacramentum Extremæ. Unionis, tantum ministrari posse infirmis, non verò sanis; quia nimirum ut discitur S. Thomas hic quæst. 32. art. 1. hoc Sacramentum est quedam spiritalis curatio, quæ ut quendam corporalis curationis modum significat, ita illis quibus corporalis curatio non competi, potest sanis, non debet hoc Sacramentum conferri. Imo nec infirmis omnibus administrari debet, sed in solum, qui secundum prudentem iudicium, in morali vita periculo versantur; quia ut ait S. Doctor articulo sequenti: *Hoc Sacramentum est ultimum remedium quod Ecclesiæ potest inferre, quasi immediate disponens ad gloriam*. Non est tamen expectandus supremus mortis articulus, quin potius præstat quod hoc Sacramentum conferatur, cum infirmus est adhuc integritus sensibus, ut majori cum devotione & fructu ipsum suscipiat; sitque aliqua Sacramento reverentia, cum ministratur, quando infirmus non valet debita cum devotione ad illud accedere. Unde, ut ait Catechismus Romanus, graviter peccant Pastores, qui differunt donec infirmus privatione rationis & sensu. Si tamen per negligentiam hoc Sacramentum opportuno tempore non ministratur, non debent propterea illud contemere, etiam si infirmus non sit sui compos. Imò licet dubitaretur, num esset vivus aut mortuus, tunc sub conditione utendus esset; præstat enim exponere Sacramentum periculo, quam animam tali privare subsidio.

Esti verò hoc Sacramentum non imprimatur characterem, sitque de numero eorum quæ iterum possunt, non est tamen iterandum nisi in diversis infirmitatibus; vel si in eadem, postvalentiam omnino recuperatam, postea per te incidit iterum incurram iterum mortis periculum, ut docet Tridentinum sess. 14. cap. 1. de Extrema. Unctione, ubi asserit, quod si infirmus, post susceptionem hanc unctionem, contraxerint, iterum hanc